

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Rebecca West

Αυτή η πραγματική νύχτα

Μετάφραση: Κλαίρη Παπαμιχαήλ

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ξένη λογοτεχνία

Πρώτη έκδοση Οκτώβριος 2023

Τίτλος πρωτοτύπου *Rebecca West, The Saga of the Century Trilogy,
Book 2: This Real Night, 1984*

Επιμέλεια – Διόρθωση τυπογραφικών δοκιμών Θάνια Καραλέκα
Σχεδιασμός εξωφύλλου Δήμητρα Μηλιώρη

© 1984, The Estate of Rebecca West

© 2021, Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 978-618-03-3234-6

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83234

Κ.Ε.Π. 5271, κ.π. 19010

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562

metaixmio.gr · metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

- Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562
- Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1

Ημέρα ήταν τόσο υπέροχη ώστε ευχήθηκα να μπορούσε κανείς να ζει αργόσυρτα, όπως παίζει μουσική αργόσυρτα. Ένα ζεστό, σαββατιάτικο απόγευμα στα τέλη Μαΐου, σχεδόν πενήντα χρόνια πριν, καθόμουν με τις δύο αδελφές μου, την Κορντίλια και τη Μαίρη, τη δίδυμή μου, καθώς και με την εξαδέλφη μας τη Ρόζαμουντ, στο σαλόνι του σπιτιού μας στο Λάβγκροουβ, ένα προάστιο του νότιου Λονδίνου. Έκανε ζέστη λες και ήταν κατακαλόκαιρο και οι λωρίδες της λιακάδας στο χρώμα του μελιού έπεφταν στο πάτωμα, ενώ ο αέρας από πάνω τους τρεμόπαιζε με κόκκους σκόνης· κι οι μέλισσες βούιζαν γύρω από ένα μοβ κλαδί βιμπούρνου σ' ένα βάζο πάνω στο ράφι του τζακιού. Και οι τέσσερις νιώθαμε να μας κυριεύει μια χαλαρότητα που απολαμβάναμε για πρώτη φορά αλλά και για τελευταία, γιατί στο τέλος του τριμήνου θα τελειώναμε το σχολείο κι είχαμε περάσει όλες τις εξετάσεις που θα μας επέτρεπαν να μπούμε στον κόσμο των ενηλίκων. Ήμασταν χαρούμενες σαν φυλακισμένες που είχαν δραπετεύσει, γιατί όλες απεχθανόμασταν να είμαστε παιδιά. Εκείνη την εποχή υπήρχε ήδη, και γινόταν εντονότερη με κάθε χρόνο έκτοτε, η πρόφαση πως τα παιδιά δεν αποτελούν ίδιο είδος με τους ενήλικες και διαθέτουν διαφορετική αντίληψη και ευφυΐα, που τα βοηθάνε να ζουν ξεχωριστές και ικανοποιητικές ζωές. Και τότε και τώρα, αυτό μου φαινόταν τρομερή ανοησία. Ένα παιδί είναι ένας ενήλικας που υπομένει προσωρινά καταστάσεις οι οποίες αποκλείουν την πιθανότητα της ευτυχίας. Όταν κάποιος είναι πολύ μικρός, μοχθεί κάτω από τέτοια σωματικά

και πνευματικά μειονεκτήματα, λες και έχει υποστεί ένα φριχτό ατύχημα ή μια αρρώστια· ενώ όμως οι σακατεμένοι κι οι παράλυτοι γίνονται αντικείμενα οίκτου, μια που δεν μπορούν να περπατήσουν και πρέπει να τους κουβαλάνε και δεν δύνανται να εκφράσουν τις ανάγκες τους ή να σκεφτούν καθαρά, κανείς δεν λυπάται τα μωρά παρότι εκδηλώνουν μονίμως με κλάματα τη σύγχυση και την πληγωμένη τους υπερηφάνεια. Είναι αλήθεια ότι κάθε χρόνο η θέση τους καλυτερεύει κι αποκτούν μεγαλύτερο έλεγχο του εαυτού τους, μα αυτό οδηγεί απλώς σε παγίδα. Είναι υποχρεωμένος να ζει κανείς στον κόσμο των ενηλίκων όντας σε μειονεκτική θέση, σαν μέλος μιας υπόδουλης φυλής, και να αναγκάζεται να παραδέχεται ότι υπάρχει λόγος γι' αυτή την υποδούλωση. Γιατί οι ενήλικες ξέρουν πιο πολλά από τα παιδιά, αυτό αδύνατον να το αρνηθεί κανείς· όχι, όμως, λόγω κάποιας ανωτερότητας, απλώς γνωρίζουν καλύτερα το τοπίο μόνο και μόνο επειδή έχουν ζήσει περισσότερο. Είναι σαν να τοποθέτησαν κάμποσους ανθρώπους στην έρημο και κάποιοι είχαν πυξίδες, ενώ άλλοι όχι· κι αυτοί που είχαν πυξίδες φέρονταν σε όσους δεν είχαν λες και ήταν κατώτεροι, τους μάλωναν και τους χλεύαζαν χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τις συνθήκες, και ταυτόχρονα τους οδηγούσαν –συχνά με καλοσύνη– σε ασφαλές μέρος. Εξακολουθώ να πιστεύω ότι η παιδική ηλικία αποτελεί μια φριχτή ανισορροπία και θεωρώ πως εμείς οι τέσσερις κοπέλες δεν ήμασταν ανόητες που νιώθαμε απέραντα ανακουφισμένες γιατί είχαμε φτάσει στην άκρη της ερήμου.

Καθόμασταν στο ηλιόλουστο δωμάτιο με τόση άνεση, σαν να ήμασταν λουλούδια κι όχι κορίτσια. Οι δάσκαλοί μας εξακολουθούσαν να μας βάζουν μελέτη για το σπίτι, μα τα βιβλία μας παρέμεναν κλειστά πάνω στο τραπέζι. Ίσως τους ρίχναμε μια ματιά τη Δευτέρα το πρωί ενόσω ντυνόμασταν, μόνο και μόνο για ν' αποφύγουμε τυχόν δυσάρεστες καταστάσεις.

Ήμουν ξαπλωμένη σε μια πολυθρόνα με τα πόδια μου ακουμπισμένα σε μια άλλη καρέκλα, επειδή δεν βαριόμουν ποτέ να χαζεύω τη στενή γραμμή της καινούργιας μου μακριάς φούστας. Εκείνο το απόγευμα, η Μαίρη είχε σηκώσει ψηλά τα μαλλιά της για πρώτη φορά· τους τελευταίους μήνες αναδίπλωνε την πλεξούδα της και την έδενε χαμηλά στον αυχένα με μια μουαρέ κορδέλα, όπως κι εγώ, τώρα ωστόσο πειραματιζόμασταν με κανονικούς ενήλικους κότσους, που ήταν πολύ πιο δύσκολο να τους στερεώσουμε. Καθόταν, λοιπόν, με την ποδιά της γεμάτη φουρκέτες, μια χτένα στο ένα χέρι κι έναν καθρέφτη στο άλλο, κουνώντας κάθε τόσο το κεφάλι της και σκύβοντας τον μακρύ άσπρο λαιμό πάνω από το είδωλό της για να ελέγξει αν τα μαύρα της μαλλιά παρέμεναν άψογα. Οι κύκνοι κουνάνε έτσι το κεφάλι τους κι έπειτα γλιστράνε πάνω στους αντικατοπτρισμούς τους στα ήρεμα νερά. Η Ρόζα μουντ έραβε ένα μισοφόρι με φραμπαλάδες για το κατάστημα στην Μποντ Στριτ που αγόραζε τα εξαιρετικά εσώρουχα που έφτιαχναν με τη μητέρα της· ακόμα κι αυτή, όμως, που έκανε τα πάντα αργά, σε σημείο που να μιλάει τραυλίζοντας, χασομερούσε. Κάθε τόσο άφηνε κάτω τη βελόνα της, άπλωνε το χέρι της κι έπαιρνε έναν κύβο ζάχαρη από το τραπέζι, που από την τεμπελιά μας δεν το είχαμε μαζέψει. Ενώ τον μασουλούσε, έγερνε πίσω, διάλεγε μία από τις βαριές χρυσαφένιες μπουύκλες που έπεφταν στους ώμους της και τη στριφογύριζε στο δάχτυλό της, ίσως για να την κάνει πιο σφιχτή ή απλώς για να τη θαυμάσει. Η Κορντίλια μαντάριζε τις κάλτσες της, σκύβοντας το πυρόξανθο κεφάλι της με το ευλαβικό και ανιδιοτελές ύφος με το οποίο έκανε τα πάντα: κάποιος ξένος θα νόμιζε πως οι κάλτσες ανήκαν σε κάποιον άλλον. Ωστόσο, στην πραγματικότητα δεν ήταν τόσο κακή όσο φαινόταν. Έτσι και τη ρωτούσαν, θα παραδεχόταν ότι ήταν δικές της. Ήταν σκέτη επίδειξη, μα αυτό αποτελούσε πιο πολύ σωματικό παρά πνευματικό

χαρακτηριστικό. Ό,τι κι αν έκανε, το σώμα της διακήρυσσε πως από ηθική άποψη ήταν πολύ σημαντικό.

Σήμερα κι οι τέσσερις φαινόμασταν ανιαρές σε βαθμό αηδίας. Η Ρόζα μουντ κι η Μαίρη ήταν όμορφες, πέραν κάθε συζήτησης, όμορφες σαν τις γυναίκες στα ποιήματα του Τένισον, με μάτια πιο μεγάλα και υγρά από τα συνηθισμένα, και τα χρώματά τους τονισμένα στο έπακρο. Τα μαλλιά της Ρόζα μουντ είχαν το πιο έντονο χρυσαφένιο χρώμα, η επιδερμίδα της Μαίρη ήταν ολόλευκη και η Κορντίλια, με τις κοντές πυρόξανθες μπούκλες της και το δέρμα της αναψοκοκκινισμένο σαν να αντανακλούσε πάνω του το φως μιας ροζ λάμπας, ήταν όσο γινόταν πιο χαριτωμένη. Κι εγώ δεν ήμουν άσχημη. Δεν είχα την ομορφιά των άλλων, μα η συμπεριφορά αγνώστων αντρών με διαβεβαίωνε πλέον διαρκώς ότι ήμουν αρκούντως εμφανίσιμη. Έτσι και πήγαινα στην τράπεζα για να εξαργυρώσω κάποια επιταγή για τη μαμά, οι υπάλληλοι έμοιαζαν να εύχονται να χρειάζεται περισσότερο προσπάθεια να μου δώσουν τα χρήματα, σαν μαρτυρία της καλής τους πρόθεσης απέναντί μου. Αυτό μας άρεσε και δεν μας άρεσε. Παρακαλούσαμε να μεγαλώσουμε και να γίνουμε κάτι άλλο εκτός από γυναίκες. Ήταν αλήθεια πως η σωματική μας ανάπτυξη μας έκανε να δείχνουμε σαν κάποια από τα ωραιότερα αγάλματα, όμως αυτό δεν θα μας ωφελούσε, μια που δεν υπήρχε μέρος όπου θα μπορούσαμε να τριγυρνάμε χωρίς να φοράμε τίποτα, ή ντυμένες με ελληνικούς χιτώνες, οπότε απλώς ήταν δυσκολότερο να εφαρμόσουν καλά οι μπλούζες και οι κορσέδες μας. Όσο για τις άλλες συνέπειες του φύλου μας, χρησιμοποιούσαμε συχνά τη λέξη «βλακώδεις». Ήμασταν όλες έξαλλες εκτός από τη Ρόζα μουντ, η οποία δεχόταν αγόγγυστα οποιοδήποτε σωματικό γεγονός. Η καλή φυσική μας κατάσταση δεν τις άφηνε να γίνουν κάτι χειρότερο από μια δυσφορία, μα ήταν βλακώδες, ναι, βλακώδες, το γεγονός ότι θα ξεβολουόμασταν

τόσο πολύ και διαρκώς επειδή στο μέλλον, σε κάμποσα χρόνια, ίσως αποκτούσαμε παιδιά, κάτι πολύ απίθανο. Υποθέταμε μελαγχολικά πως ξέραμε τι ήταν ο γάμος. Πρόσφατα ο πατέρας μου μας είχε αφήσει· δεν είχε πεθάνει, μας εγκατέλειψε, όχι από κακία –ήμασταν σίγουρες γι' αυτό– αλλά επειδή δεν μπορούσε να μας προσφέρει τίποτα μένοντας μαζί μας. Ήταν τζογαδόρος και η μητέρα μου αναγκαζόταν να πολεμάει ασταμάτητα, σαν πεζικάριος στις μάχες που διεξάγονταν εκείνη την εποχή, ώστε να έχουμε μια στέγη πάνω απ' τα κεφάλια μας και φαγητό στο τραπέζι. Ο πατέρας της Ρόζαμουντ ήταν ένας μοχθηρός εκκεντρικός άνθρωπος, ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας, που απεχθανόταν τόσο να ξοδεύει χρήματα με εξαίρεση την έρευνα για πνευματιστικά μέντιουμ, ώστε εκείνη κι η μητέρα της η Κόνστανς, εξαδέλφη της μαμάς, υποχρεώθηκαν να καταφύγουν σ' εμάς. Συνειδητοποιήσαμε πως δεν επρόκειτο για μια συνηθισμένη εμπειρία, εφόσον σίγουρα κάποιοι άνθρωποι έμοιαζαν να έχουν αξιόπιστους πατεράδες. Τα σπίτια των συμμαθητριών μας συχνά μας ξάφνιαζαν και μας ευχαριστούσαν γιατί επικρατούσε εκεί μια αίσθηση σταθερότητας, που ήταν φανερό ότι δεν προερχόταν μόνο από τις μητέρες τους, αλλά κι από τους καλοσυνάτους και λογικούς άντρες που έφταναν στο σπίτι μόλις είχαμε τελειώσει το τσάι μας. Αμφιβάλλαμε ωστόσο αν αυτοί οι καλοί μπαμπάδες δεν ήταν έτσι από τη φύση τους. Ο δικός μας πατέρας ήταν ρισκαδόρος, ο πατέρας της Ρόζαμουντ σπαταλούσε τον χρόνο και τα χρήματά του καθισμένος στα σκοτεινά, προσεγγίζοντας τους νεκρούς που δεν βρίσκονταν εκεί, επειδή αντιπαθούσαν κι οι δυο τους τούτο τον κόσμο και έκλιναν προς εκείνον τον άλλο κόσμο, η ύπαρξη του οποίου μας λένε ότι ενδέχεται να υπάρχει, από τα μισόλογα που πετούσαν τυχαία, καθώς και απο το υπερφυσικό· και γνωρίζουν κι οι δύο πολύ καλά τον κόσμο μια που ο πατέρας μου ήταν μια ιδιοφυΐα ανάμεσα στους

γραφιάδες κι ο εξάδελφος Τζοκ ήταν σπουδαίος μουσικός. Έμοιαζε πιθανό εκείνοι οι άλλοι άντρες να ήταν καλοί πατεράδες απλά και μόνον γιατί γνώριζαν ελάχιστα τον κόσμο ώστε να εξοργίζονται εναντίον του. Επίσης, παρόλο που απεχθανόμασταν τον πατέρα της Ρόζαμουντ, αγαπούσαμε βαθιά τον δικό μας, και ξέραμε ότι η μαμά είχε αγοράσει με τη δυστυχία της μια θλιμμένη χαρά, η οποία ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη. Αυτό, όμως, ενέτεινε περισσότερο την απόφασή μας να μην παντρευτούμε. Εκείνη είχε δεσμευτεί μ' αυτόν τον γάμο χωρίς να ξέρει τι θα της κόστιζε. Αν εμείς που την είχαμε δει να πληρώνει το τίμημα καταδικάζαμε τους εαυτούς μας σε τέτοια μιζέρια, έστω και για την ίδια ανταμοιβή, θα ήταν κάπως αυτοκτονικό και θα ερχόταν σε αντίθεση με την επιθυμία της να συνεχίσει να ζει, που αποτελούσε το κύριο χαρακτηριστικό της.

Πράγματι, ο γάμος ήταν για μας η κατάβαση μέσα σε μια κρύπτη όπου, κάτω από το τρεμάμενο φως και τον καπνό των πυρσών, τελούνταν μια λαμπρή ιεροτελεστία που είχε χαρακτηριστήρα θυσίας. Εννοείται πως ήταν ωραία, το βλέπαμε. Εμείς όμως θα μέναμε στη λιακάδα και δεν πιστεύαμε ότι θα εξυπηρετούσαμε κάποιο σκοπό προσφέροντας θυσία τους εαυτούς μας. Συνεπώς, θέλαμε να προχωρήσουμε πάνω στις ευθείες γραμμές που έμοιαζαν να εκτείνονται από τα σώματά μας μέχρι τον ορίζοντα, μένοντας πάνω από το έδαφος σ' όλη την πορεία. Η Μαίρη κι εγώ ήμασταν εντάξει. Σ' όλη μας την παιδική ηλικία είχαμε πει τι θα γινόμασταν κι αυτό κάναμε. Ανατραφήκαμε έτσι ώστε να γίνουμε πιανίστες σαν τη μητέρα μας και τώρα η Μαίρη είχε πάρει μια υποτροφία στο Κολέγιο Πρινς Άλμπερτ στο Σάουθ Κένσινγκτον κι εγώ στο Ατενέουμ στην οδό Μάλεμπον. Η Ρόζαμουντ ήταν κι αυτή εντάξει. Μετά τις διακοπές, θα πήγαινε ασκούμενη σ' ένα παιδιατρικό νοσοκομείο σε κάποιο από τα ανατολικά προάστια του Λονδί-

νου' και ήθελε να γίνει νοσοκόμα όσο εμείς θέλαμε να γίνουμε πιανίστες. Καθόταν και συλλογιζόταν θαλάμους και εξωτερικά ιατρεία και επιδέσμους και στολές με ήσυχη, στοχαστική απληστία, όπως ακριβώς ροκάνιζε τους κύβους της ζάχαρης. Δεν ήμασταν σίγουρες πώς ακριβώς θα ήταν εντάξει κι η Κορντίλια, παρότι δεν είχαμε την παραμικρή αμφιβολία. Απ' όταν ήταν μικρή, λαχταρούσε να γίνει βιολίστρια, ωστόσο έπαιζε όπως οι μουσικοί στα τειϊοποτεία' δεν καταλάβαινε πραγματικά τίποτε από μουσική. Δεν είχε περάσει πολύς καιρός που αποκαλύφθηκε με άγριο τρόπο ότι δεν είχε καθόλου ταλέντο' μα είχε αντέξει τόσο καλά το σοκ ώστε ήταν προφανές πως ήταν αήττητη. Η Μαίρη κι εγώ μείναμε εμβρόντητες, σ' όλη μας τη ζωή μας αρρώσταινε το γλυκερό της παίξιμο, και τώρα τη βλέπαμε να συμπεριφέρεται όπως θα έπρεπε να έπαιζε και να επιδεικνύει το ίδιο σθένος με όλες μας' και το σθένος ήταν κάτι που εκτιμούσαμε. Η ζωή ήταν γεμάτη ευκαιρίες κι έπρεπε να έχει κανείς σθένος για να τις αδράξει, και αν τις άδραχνε θα ήταν μια χαρά, όλα θα πήγαιναν πολύ καλά. Οι αντιδράσεις μας στη ζωή ήταν τόσο φυσικές ώστε, τώρα που μας αναλογίζομαι εκ των υστέρων, δεν φαινόμαστε καθόλου φυσικές. Θα μπορούσαμε κάλλιστα να είμαστε τέσσερα ρομπότ ζωγραφισμένα με ζωηρά χρώματα. Τότε συνέβη κάτι πολύ ευχάριστο. Ο Ρίτσαρντ Κουίν, ο αδελφός μας που πήγαινε ακόμα στο σχολείο, όρμησε από τον κήπο για να μας πληροφορήσει ότι οι τουλίπες που είχαμε φυτέψει είχαν βγει επιτέλους και θα φώναζε τη μαμά για να τις δει. Η Κορντίλια, η οποία δεν πίστευε πως τίποτα απ' όσα έκανε η οικογένειά μας ήταν δυνατόν να έχει επιτυχία, αναφώνησε: «Τι, βγήκαν στ' αλήθεια;» και η Μαίρη κι εγώ απαντήσαμε παθιασμένα, λες και το θέμα δεν αφορούσε μόνο στις τουλίπες, πως βεβαίως κι είχαν βγει, μέρες ολόκληρες παρακολουθούσαμε τα πράσινα μπουμπούκια. Η Ρόζαμουντ κατέβηκε μαζί μας κάπως άχαρα, μια που

ήταν πανύψηλη, τα σιδερένια σκαλιά που οδηγούσαν στον κήπο. Έπειτα βγήκαν έξω κι η μαμά με τον Ρίτσαρντ Κουίν κι όλοι οι υπόλοιποι, σταθήκαμε γύρω από το στρογγυλό παρτέρι στην πελούζα, θαυμάζοντας τις είκοσι τέσσερις τουλίπες, δώδεκα κόκκινες και δώδεκα κίτρινες, και τις τριάντα έξι αναρριχώμενες κίτρινες βιολέτες που τις περιτριγύριζαν, κι αισθανθήκαμε μια βαθιά συγκίνηση. Ήταν ένα σημάδι πως είχαμε σπάσει τα μάγια πολλών ετών. Για πρώτη φορά ήμασταν απόλυτα βέβαιοι ότι είχαμε τη δυνατότητα να κάνουμε τα πράγματα που ήταν αυτονόητα για τους άλλους ανθρώπους. Ο κήπος μας ήταν πάντα όμορφος, γιατί κάποιος νεκρός ιδιοκτήτης είχε φυτέψει σαν σκηνικό σε παράσταση τις πολλές πασχαλιές και τα φούλια, καθώς και τις καστανιές στην άκρη της πρασιάς· ωστόσο, δεν υπήρχαν ποτέ λουλούδια στα παρτέρια, εκτός από μερικές παλιές τριανταφυλλιές και ίριδες που δεν ήταν τίποτε παραπάνω από συμπαγείς μάζες φύλλων. Έπρεπε να είναι έτοιμο από τη στιγμή που ο μπαμπάς ήταν στο σπίτι και ρίσκαρε όλα μας τα χρήματα. Εκείνο τον καιρό, τα φυτά και οι βολβοί ήταν πολύ φθηνά, μα όσο εκείνος έμενε μαζί μας δεν μας έκανε καρδιά να αγοράσουμε τίποτα που δεν ήταν αυστηρά απαραίτητο. Στις χειρότερες εποχές, η μαμά απέμενε με το τελευταίο μας σελίνι και οι καλύτερες δεν κρατούσαν ποτέ τόσο πολύ ώστε να ξεχνάμε τον φόβο μας μην κατρακυλήσουμε στον γκρεμό. Ό,τι καταφέραμε να μαζέψουμε από χρήματα, τα ξοδεύαμε σε συναυλίες και θέατρα και τα μέρη που θεωρούσαμε ισαξιά τους, όπως οι Βασιλικοί Βοτανικοί Κήποι του Κιου και το Χάμπτον Κορτ. Υπήρχε, συνεπώς, ένας πολύ απλός λόγος γιατί δεν είχαμε λουλούδια στον κήπο μας: δεν είχαμε χρήματα να τα αγοράσουμε. Ωστόσο, οι φτωχοί απεχθάνονται να παραδέχονται πως είναι σκλάβοι της φτώχειας τους και επινοούν μυστικιστικές εξηγήσεις για την έλλειψη της ελευθερίας τους. Κι έτσι λέγαμε στους εαυτούς μας πως

συνέβαινε κάτι πολύ περίεργο, στον κήπο μας δεν φύτρωναν λουλούδια.

Έπειτα, το προηγούμενο φθινόπωρο, μας εγκατέλειψε ο μπαμπάς κι η μαμά πούλησε μερικούς πίνακες που ήξερε ότι ήταν μεγάλης αξίας αλλά προσποιούνταν το αντίθετο, ώστε να μπορέσει να μας συντηρήσει σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης σαν αυτή, την οποία φυσικά πάντα προέβλεπε. Ξαφνικά, όσον αφορούσε την οικονομική μας κατάσταση, ήμασταν μια χαρά, ή σχεδόν. Και μια μέρα, η Κορντίλια, η Μαίρη, ο Ρίτσαρντ Κούνι κι εγώ πήγαμε σ' ένα φυτώριο στις παρυφές του Λάβγκροουθ και παραγγείλαμε μερικά φυτά, με ημερομηνία παράδοσης την Πρωτοχρονιά, και πήραμε επίσης μερικούς βολβούς από υάκινθους και τουλίπες ώστε να τους φυτέψουμε αμέσως. Το κρατήσαμε μυστικό από τη μαμά και καλά κάναμε, γιατί οι υάκινθοι δεν βγήκαν ποτέ. Δεν μας άρεσε καθόλου αυτό, γιατί ήταν βούτυρο στο ψωμί της Κορντίλια. Να όμως που τα άλλα λουλούδια φύτρωσαν, ήταν μια μικρή μα ολοκληρωτική νίκη. Οι πορφυρές και χρυσαφένιες τουλίπες πρόβαλαν μέσα απ' τον κύκλο από κίτρινες βιολέτες πολύ ωραιότερες από τις απογόνους τους σήμερα, γιατί οι παραγωγοί δεν τους προσέθεταν εκείνη την εποχή κόκκινα και κίτρινα χρώματα, και ήταν ένα βαθύ και τρυφερό καφέ, το καφέ των καστανών ματιών· και στεκόμασταν εκεί πλημμυρισμένοι ικανοποίηση.

«Αχ, η ευωδιά, η ευωδιά απ' αυτές τις βιολέτες» θαύμασε η μαμά με παιδιάστικη φωνή, παρότι ήταν τόσο μεγάλη κι αδύνατη και καταβεβλημένη. Δεν ήταν πια η μαμά μας, αλλά η αδελφή μας, όπως κάθε φορά που αισθανόταν μεγάλη ευχαρίστηση.

Την αγκάλιασα από τη μέση κι απόρησα πάλι γι' αυτό που όλοι θεωρούσαμε παράξενο στη σχέση μας μαζί της. Ήμασταν πια ψηλότεροι απ' αυτήν και την κοιτάζαμε προστατευτικά, όπως μας κοιτούσε κι εκείνη μόλις λίγο καιρό πρωτότερα. Το

διασκεδάσαμε, λες και δεν είχε συμβεί ποτέ κάτι τέτοιο σε άλλη οικογένεια. Θα ήμουν πολύ ευτυχής, αν η ευτυχία δεν μου έφερνε διαρκώς το αντίθετό της εκείνη την εποχή. Η μαμά είχε πλέον αρκετά χρήματα, εμείς τα κορίτσια ήμασταν σίγουρες για το μέλλον μας κι ο Ρίτσαρντ Κούνιν θα μπορούσε πάντα να φροντίσει τον εαυτό του. Είχαμε τώρα τη δυνατότητα να καλλιεργούμε λουλούδια όπως οι άλλοι άνθρωποι και να κάνουμε οτιδήποτε μπορούσαν κι εκείνοι. Ωστόσο δεν ήταν έτσι μέχρι να φύγει ο μπαμπάς, λες και τα αποκτήσαμε όλα αυτά σε αντάλλαγμα γι' αυτόν. Ευχόμουν να μπορούσα να ξεκαθαρίσω στον Θεό πως ήμουν έτοιμη να τα στερηθώ αυτά για πάντα, αρκεί να γυρνούσε ο μπαμπάς κοντά μας. Μα η θλίψη μου που τον έχασα ήδη δεν ήταν τόσο έντονη όσο παλιότερα. Αυτή, όμως, ήταν μια άλλη θλίψη, γιατί αποδείκνυε ότι ήμουν αναισθητή. Κι όμως εκμεταλλεύομαι την αναισθησία μου, κοιτούσα τις τουλίπες κι άκουγα τι έλεγαν οι άλλοι, ξέροντας πως σύντομα θα ξεχνούσα να σκεφτώ τον μπαμπά· κι έτσι έγινε.

«Πρέπει να χαρίζουμε ο ένας στον άλλον βολβούς και φυτά για δώρα Χριστουγέννων και γενεθλίων» έλεγε η Μαίρη «και τότε θα γεμίσουμε και τα υπόλοιπα παρτέρια».

«Θα έχουμε γεράσει πολύ όλοι μας» παρατήρησε η Κορντίλια «προτού υπάρξουν αρκετά Χριστούγεννα και γενέθλια για κάτι τέτοιο» αλλά ήταν κι εκείνη χαρούμενη, είπε τα σκληρά της λόγια χωρίς πικρία.

«Όχι, αγάπες μου» απάντησε η μαμά «δεν χρειάζεται να αναλάβετε εσείς τέτοια έγνοια· θα πρέπει βέβαια να προσέχουμε μέχρι να τακτοποιηθείτε όλοι, ακόμα κι έτσι όμως έχω την οικονομική δυνατότητα να βάζω κάτι στην άκρη για τον κήπο».

Υπήρξε τόσα χρόνια φτωχή ώστε ακόμα κι όταν έλεγε πως είχε λεφτά για κάτι, ακουγόταν σαν να φοβόταν ότι δεν είχε.

Αισθανθήκαμε ανεπαίσθητα πως ο Ρίτσαρντ Κουίν ήταν κάπως βάνουσος όταν είπε: «Τότε, κάνε τα χρήματα να φτάσουν ώστε να προσλαμβάνεις μια φορά τον μήνα έναν κηπουρό, αντί να περιμένεις να τον φωνάξεις μέχρι οι προμηθευτές να αναγκάζονται ν' ανοίξουν δρόμο με τσεκούρια, με μασέτες...»

«Με φραγκοπελέκια» συμπλήρωσα.

«Τι χαζομάρες λέτε, βρε παιδιά» γέλασε η μαμά. «Για όνομα του Θεού, τι είναι τα φραγκοπελέκια;»

«Σκέψου, μαμά, σκέψου» είπα εγώ «δεν πας σχολείο για να γεμίσεις γεγονότα το μυαλό σου, πας για να μάθεις να σκέφτεσαι...»

«Πώς το σιχαίνομαι αυτό» δήλωσε ο Ρίτσαρντ Κουίν.

«Τι, το λένε αυτό και στα σχολεία αρρένων;» ρώτησε η Μαίρη.

«Υπάρχει βέβαια κι η αργκό των λωποδυτών, μην τη χρησιμοποιείτε στο σπίτι, που τη μιλάνε τόσο οι δάσκαλοι όσο και οι δασκάλες» πρόσθεσε ο Ρίτσαρντ Κουίν.

«Φραγκοπελέκι είναι ο πέλεκυς που χρησιμοποιούσαν οι Γάλλοι» εξήγησα εγώ. «Αν το 'χες σκεφτεί για μια στιγμή, μανούλα μου...»

«Μπαρόνγκ*» πετάχτηκε η Μαίρη. «Ελπίζω οι προμηθευτές να έχουν μπαρόνγκ. Βγάζουν τόσο ωραίο ήχο καθώς κόβουν τα αγριόχορτα, μπαρόνγκγκ, μπαρόνγκγκ».

«Σας λέω, οι προμηθευτές χρησιμοποιούν μασέτες» επέμεινε ο Ρίτσαρντ Κουίν. «Φέρνουν 'μια ντουζίνα μασέτες για να κόψουν τα κήτη'. Αυτό ήταν από ένα βιβλίο με ταξίδια της Ελισαβετιανής εποχής που μας είχε αρέσει. «Ναι, μαμά» συνέχισε «ξέρω ότι πιστεύεις πως είναι καλό να βγάζεις στον καθαρό αέρα τα κάτωχρα παιδιά σου...»

«Όλοι οι μεγάλοι θεωρούν ότι τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν σαν χαρωποί χωριάτες» τον διέκοψε η Μαίρη.

* Φιλιππινέζικο μαχαίρι (Σ. τ. Μ.)

«Αναρωτιέμαι αν ο Βέμπερ επινόησε αυτή την έκφραση» μονολόγησε η μαμά. «Πάντα μ' αρέσει να το βλέπω στην παράσταση του *Der Freischutz**».

«Μαμά» είπε ο Ρίτσαρντ Κούνιν «ας μείνουμε στο θέμα. Δεν γίνεται να κουρεύω τακτικά το γρασίδι αν πρόκειται να παίξω όσο κρίκετ και τένις πρέπει και να περάσω στις εξετάσεις για το πανεπιστήμιο πάνω-κάτω στο σωστό χρόνο, και η Κορντίλια δεν είναι αρκετά δυνατή από τότε που αρρώστησε, κι όταν το κάνουν η Μαίρη με τη Ρόουζ δεν κερδίζουμε τίποτα παρά μόνο ότι βλέπει κανείς πώς είναι μια πελούζα όταν την κουρεύουν δυο ταλαντούχες νεαρές πιανίστες που σκέφτονται μονάχα την τέχνη τους. Πρέπει να προσπαθήσεις να το δεις από τη μεριά της πελούζας».

«Την καημένη την πελούζα» στέναξε η μαμά. «Σαν γυναίκα που πέφτει στα χέρια μιας αδέξιας κομμώτριας».

Το γέλιο μας ήταν πιο δυνατό απ' όσο άξιζε το αστείο της. Μα ήμασταν πολύ ευτυχισμένοι. Στεκόμουν τώρα ανάμεσα στη Μαίρη και στη Ρόζαμουντ και, έχοντας πιαστεί από τα μπράτσα, λικνιζόμασταν λες κι ήμασταν ανάλαφρες σαν κλαδιά κι ο άνεμος μας έκανε να σαλεύουμε.

«Για σκέψου» είπε η μαμά «έχω χρόνια να πάω σε κομμώτρια».

«Πήγαινε τότε» την παρακινήσαμε όλοι με περισσή αυτοπεποίθηση, μια που μόλις είχαμε αρχίσει να πηγαίνουμε στο κομμωτήριο αντί να λουζόμαστε στο σπίτι. «Δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην πηγαίνεις. Χαζούλα μαμά, πρέπει οπωσδήποτε να χτενίζεσαι κι εσύ όπως οι άλλες μαμάδες».

«Όχι, όχι, παιδιά» διαμαρτυρήθηκε εκείνη, καθώς η φτώχεια τη διεκδίκησε πάλι. «Θα ήταν πεταμένα λεφτά. Τώρα

* *Der Freischutz*: Ο Σκοπευτής, Ρομαντική όπερα με προφορικό λόγο σε τρεις πράξεις του Καρλ Μαρία φον Βέμπερ (Σ. τ. Μ.)

είμαι γριά, δεν έχει σημασία η εμφάνισή μου κι είναι τόσο εύκολο να τα μαζεύω ψηλά μόνη μου».

«Δεν είναι τόσο εύκολο όσο νομίζεις, μαμά» της επισήμανε ο Ρίτσαρντ Κούνιν.

«Εγώ αύριο πηγαίνω για κούρεμα» δήλωσε η Κορντίλια. «Θα κλείσω ραντεβού και για σένα».

«Πώς και δεν το είχαμε σκεφτεί πρωτύτερα;» απόρησε η Μαίρη.

«Οι κατάλληλοι άνθρωποι θα περιποιηθούν κι εσένα και την πελούζα» είπα στη μαμά «και θα γίνετε κούκλες κι οι δύο».

«Μπα, οι πελούζες ανανεώνονται μόνες τους» απάντησε εκείνη «ενώ οι μαμάδες όχι».

«Δεν έχει σημασία, οι άλλες μαμάδες πιστεύουν πως ανανεώνονται πηγαίνοντας στο κομμωτήριο και μπορείς κι εσύ αν προσπαθήσεις» την καλόπιασε ο Ρίτσαρντ. «Κι άλλωστε εσύ είσαι τέλεια».

«Ο Πονς ντε Δεόν, ο κομμωτής της βασιλικής αυλής» αναπόλησε η μαμά. «Αχ, τι γλυκό άρωμα έχουν αυτές οι κίτρινες βιολέτες, είναι υπέροχο, βαρύ κι όμως τόσο φρέσκο».

«Τι κρίμα που δεν φύτρωσαν οι υάκινθοι» παρατήρησα. «Το άρωμά τους είναι ακόμα πιο έντονο».

«Τι το λες; Τους φυτέψαμε λάθος, φυσικά» αποκρίθηκε η Κορντίλια. Και πάλι, όμως, μίλησε χωρίς πικρία, απλώς αδυνατούσε να κόψει τη συνήθειά της να υποτιμάει ό,τι κάναμε. Είχε γείρει πίσω το κεφάλι της και χαμογελούσε στη λιακάδα. «Χρειαζόταν άμμος. Διάβασα κάπου ότι πρέπει πάντα να βάζουμε άμμο κάτω από τους βολβούς».

«Ο άνθρωπος στο φυτώριο δεν είπε τίποτε για άμμο» αντέταξε η Μαίρη χωρίς θυμό. Σήμερα δεν θα τσακωνόμασταν.

«Ήταν τόσο φθηνή αγορά ώστε δεν θα έμπαινε στον κόπο να το πει» εξήγησε η Κορντίλια, όμως εξακολουθούσε να χαμογελάει.

«Ξέρω γιατί έπιασαν οι τουλίπες κι όχι οι υάκινθοι» πετάχτηκε ο Ρίτσαρντ Κουίν. «Εμείς φυτέψαμε τους υάκινθους κι η Ρόζα μουντ τις τουλίπες».

«Βέβαια» αναφωνήσαμε «αυτό είναι».

«Όχι, όχι» τραύλισε η Ρόζα μουντ. «Αποκλείεται. Είναι πολύ εύκολο να φυτέψεις έναν βολβό. Τον χώνεις απλώς στο χώμα και φυτρώνει».

«Τίποτα δεν είναι τόσο απλό» είπε η μαμά. «Αχ, αυτό το άρωμα, έρχεται κατά κύματα».

Ήταν τότε, θυμάμαι, που η ευτυχία μου έγινε εκστατική, που ένιωσα πάλι ανυπομονησία επειδή δεν μπορεί να ζήσει κανείς αργόσυρτα όπως μπορεί να παίξει αργόσυρτα. Κι όμως αυτό που συνέβαινε ήταν ό,τι πιο αόριστο, αμυδρά χαμόγελα και ημίτονα τρυφερότητας. Μια γυναίκα σε προχωρημένη μέση ηλικία, τέσσερα νεαρά κορίτσια κι ένα σχολιαρόπαιδο κοιτούσαν δύο συνηθισμένα είδη λουλουδιών και δεν μιλούσαν, πιο πολύ μοίραζαν ευχάριστες κουβέντες ο ένας στον άλλο, σαν παιδιά που μοιράζονταν ένα κουτί σοκολατάκια. Δεν μπορούσα να φανταστώ γιατί το αίμα τραγουδούσε στα αυτιά μου κι αισθανόμουν πως αυτό ήταν το νόημα της μουσικής. Ωστόσο, η στιγμή πέρασε πριν προλάβω να εξηγήσω στον εαυτό μου τη σπουδαιότητά της, γιατί κάποιος φώναξε από το σπίτι και στραφήκαμε ενοχλημένοι και θυμωμένοι που είχε διαρραγεί ο κλειστός μας κύκλος.

Μα ήταν ο κύριος Μορπούργκο και φυσικά ποτέ δεν συγχυζόμασταν μαζί του. Ήταν παλιός φίλος του μπαμπά και πάντα τον φρόντιζε, ακόμα κι όταν ο μπαμπάς του είχε φερθεί τόσο παράξενα ώστε δεν γινόταν να ξαναβρεθούν, και τον είχε κάνει αρχισυντάκτη της τοπικής εφημερίδας στο Λάβγκροουθ. Δεν είχαμε δει ποτέ τον κύριο Μορπούργκο πριν φύγει ο μπαμπάς, έκτοτε όμως είχε επισκεφθεί συχνά τη μαμά και την είχε βοηθήσει πολύ να βάλει σε μια τάξη τις υποθέσεις της· και

η φτώχεια των παιδικών μας χρόνων μας έδωσε τη γνώση ώστε να εκτιμάμε πόσο φρόντιζε να υπονοεί ότι μας φερόταν με καλοσύνη όχι επειδή μας οίκτιρε, αλλά επειδή μας συμπαθούσε, ιδιαίτερα τη μαμά. Διέσχισε την πελούζα με τη γνωστή διστακτικότητά του. Πρώτα μας χαμογέλασε πλατιά από μακριά κι έπειτα το πρόσωπό του σκοτείνιασε και το βήμα του κλονίστηκε, λες και δύσκολα άντεχε να παρουσιάσει το σώμα του σε ανθρώπους που έβρισκε ελκυστικούς. Ήταν όντως κακάσχημος. Το θλιμμένο πρόσωπό του ήταν κιτρινιάρικο, τα τεράστια μαύρα μάτια του στριφογύριζαν υπερβολικά σκόρπια στις γαλαζωπές τους κόρες και οι σακούλες κάτω από τα μάτια του κρέμονταν στα μάγουλά του που κρέμονταν προς τα κρεμασμένα του προγούλια και κάτω από τα κομψά περιποιημένα του ρούχα, το μικρό του σώμα ήταν ένα πλαδαρό χάος, μοιάζοντας με ομπρέλα που έχουν σπάσει όλες οι ράβδοι της και την έχουν δέσει σαν μπόγο. Εν τούτοις, δεν θεωρούσαμε πλέον αφύσικη την εμφάνισή του, τη βλέπαμε σαν μια ένδειξη πως ανήκε σ' ένα είδος γλυκύτερο και πιο ευαίσθητο από τη συνηθισμένη ανθρωπότητα: ότι δεν ήταν ο κύριος Μορπούργκο, αλλά ένα μορπούργκο, πώς λέμε άλκη ή μυρμηγκοφάγος, κι αυτό ήταν πολύ καλό.

«Τι καλά που γύρισες!» αναφώνησε η μαμά. «Ο γραμματέας σου μας φόβισε όταν έγραψε πως δεν ήξερε πόσο καιρό θα έμενες στην Ευρώπη». Καθώς της έπιασε το χέρι, τον περιεργάστηκε ανήσυχη και, πράγματι, ήταν περισσότερο χλωμός και μελαγχολικός απ' όσο συνήθως. «Μα δεν φαίνεσαι καθόλου καλά! Ξέρω τι τρέχει. Έμενες σε κάποιο μέρος όπου μαγείρευαν τα πάντα με λάδι!»

«Όπου μαγείρευαν τα πάντα με λάδι;» επανέλαβε εκείνος. Για μια στιγμή έμεινε σιωπηλός από την κατάπληξη. «Τι περίεργο που το μάντεψες αμέσως! Ναι, σίγουρα μαγείρευαν με λάδι. Ήταν μια απόκρημνη ακτή με δυσάρεστους ανθρώπους.

Αν είχαν όλο το βούτυρο και το λαρδί του κόσμου, και πάλι θα παράγγελναν λάδι, και αν το παραλάμβαναν φρέσκο, θα το κρατούσαν ώσπου να ταγκίσει, μόνο και μόνο για να έχουν τις σωστές αηδιαστικές αναθυμιάσεις να ξεχύνονται από τις αηδιαστικές κουζίνες τους στα αηδιαστικά σοκάκια τους. Γίνομαι άδικος, όμως. Ήταν απλοί άνθρωποι και δεν είχαν κακή πρόθεση. Το φταίξιμο είναι η δουλειά που με έφερε ανάμεσά τους. Μ' έκανε να νιώσω φρίκη με το μέρος» είπε κοιτώντας αξιολύπητα τη μαμά. «Μα τουλάχιστον όλα ολοκληρώθηκαν συντομότερα απ' όσο περίμενα και τώρα τελείωσε το θέμα. Οπότε θα το ξεχάσουμε πια. Δεν έχει νόημα να μην το ξεχάσουμε» μονολόγησε συγχυσμένα. «Προσπάθησα, λοιπόν, να βρω έναν αντιπερισπασμό φέρνοντας μερικά λουλούδια στην οικογένεια Όμπρι και τους βρίσκω να κοιτάζουν τα δικά τους λουλούδια, που είναι ωραιότερα απ' οτιδήποτε θα μπορούσα να σας φέρω».

«Μας κοροϊδεύετε» είπε η Κορντίλια.

«Όχι, λέω την πάσα αλήθεια» τη διαβεβαίωσε ο κύριος Μορπούργκο. «Δεν θα ακούσετε από μένα σαχλαμάρες, όπως ότι τα ξεροκόμματα είναι καλύτερα από το χαβιάρι, για οποιοδήποτε κομμάτι της ζωής. Κλερ, τα παιδιά σου απλώς θα απογοητεύονται συνέχεια έτσι και δεν συνειδητοποιήσουν πως, γενικά μιλώντας, τα ακριβά πράγματα είναι κατά πολύ ομορφότερα από τα φθηνά. Ισχύει και στους κήπους, όπως και παντού. Είναι τόσο ανώτερες οι ορχιδέες σε σύγκριση με τις αγριοβιολέτες, ώστε θα πρέπει να υποβαθμίσετε το μυαλό σας για να μην το αντιληφθείτε. Παρόλα αυτά, η αλήθεια είναι πως κανείς δεν μπορεί να προσφέρει σ' έναν φίλο ωραιότερα λουλούδια από αυτά που έχει ο φίλος στον κήπο του, για τον λόγο πως ένα άνθος που μεγαλώνει διαθέτει έναν ιριδισμό που το κομμένο άνθος χάνει μέσα σε μια ώρα. Οι τουλίπες σας έχουν μια λάμψη στα πέταλά τους, την οποία αυτές που σας έφερα μάλλον έχασαν στη διαδρομή και αν κοιτάξετε μέσα θα δείτε

μια σκόνη στους ανθήρες και στους στήμονες» – φοβηθήκαμε ότι θα έκοβε μία για να μας δείξει, μα φυσικά δεν το έκανε – «που άρχισε να πέφτει από τις δικές μου ενόσω οι κηπουροί τις μετέφεραν στο σπίτι. Κι έτσι σας έφερα λουλούδια που δεν είναι τόσο ωραία σαν αυτά που έχετε ήδη, κι έκανα και κάτι άλλο που είναι λάθος. Έφερα πάρα πολλά. Κοιτάξτε τον οδηγό μου που στέκεται στο παράθυρό σας κουβαλώντας δύο φορές το βάρος του σε γαρίφαλα και τουλίπες και ορχιδέες, φροντίζοντας ώστε το συγκρατημένο, μη εβραϊκό πρόσωπό του να μη φανερώσει τη γνώμη του για την υπερβολή μου. Κι είναι κι άλλα μέσα στο αυτοκίνητο. Μια ζωή το παρακάνω» παραπονήθηκε και μας κοίταξε γυρεύοντας τη συμπόνια μας.

Πρώτη φορά τον ακούγαμε να μιλάει τόσο πολύ και μας φάνηκε πως μεψιμοιρούσε για να συγκρατηθεί και να μην κάνει ό,τι κάνουν οι άντρες προκειμένου να μην βάλουν τα κλάματα. Μαζευθήκαμε γύρω του κι η Μαίρη θέλησε να τον παρηγορήσει: «Μας αρέσει αυτό όμως. Δεν αντέχετε τη σκέψη πως υπάρχει μόνο ένα καλό πράγμα κι όσο απομακρύνεστε απ' αυτό το τσιγκούνικο νούμερο, τόσο περισσότερο χαίρεστε».

«Μα αυτή τη φορά θα είναι άβολο» γκρίνιαξε ο κύριος Μορπούργκο. «Η καημένη η Κέιτ σας θα ψάχνει παντού για να βρει βάζα. Θα πάω να αγοράσω μερικά».

«Όχι, όχι» τον ικέτεψε η μαμά. «Θα αγοράσεις πάρα πολλά».

«Βλέπεις!» αναφώνησε εκείνος. «Ξέρεις πώς είμαι!».

«Έλα μέσα να κάτσουμε ήσυχα και να πιούμε το τσάι μας, ενώ τα παιδιά θα τακτοποιούν τα λουλούδια σε όποιο βάζο βρουν» είπε η μαμά. «Ειλικρινά, Έντγκαρ, ανησυχώ για σένα. Είναι εντελώς γελοίο να βασανίζεσαι επειδή νομίζεις πως έφερεις πάρα πολλά λουλούδια – άκου πάρα πολλά λουλούδια! Θα πρέπει να είσαι άρρωστος. Σου το είπα εγώ, είναι όλο αυτό το μαγείρεμα με λάδι. Μα θα σου βρούμε μερικά σκέτα μπισκότα για το τσάι».

Μια ταλαντούχα μουσικός και οι δικοί της αναρωτιούνται τι συνεπάγεται να είσαι νέα γυναίκα και μόνη. Εγκαταλελειμμένοι από τον άβουλο πατέρα τους, η Ρόουζ και η οικογένειά της πρέπει να βγουν από το άνετο καθιστικό τους για να ανακαλύψουν έναν κόσμο καλοσυνάτων προσπατών, δασκάλων μουσικής και αναγνώρισης, αλλά και αλληλοσπαραγμού, αντισημιτισμού και κοινωνικής πίεσης για γάμο. Τοποθετημένο πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το βαθύ, εκφραστικό οικογενειακό πορτρέτο της Rebecca West ζωντανεύει μια εποχή κατά την οποία οι γυναίκες ανακαλύπτουν σιγά σιγά τη φωνή τους και τη χαρά του να ζεις από τα ταλέντα σου.

Στον δεύτερο τόμο της τριλογίας της West, μετά *Το σιντριβάνι ξεχειλίζει* βυθιζόμαστε και πάλι στο σύμπαν της οικογένειας Όμπρι, αυτή τη φορά όμως επικεντρωνόμαστε κυρίως στο πορτρέτο της μίας δίδυμης κόρης της οικογένειας, που έχει πλέον μεγαλώσει και προσπαθεί να βρει τον δικό της δρόμο στη ζωή.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΜΙΑΣ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΙΛΟΓΙΑΣ

ISBN:978-618-03-3234-6

9 786180 332346

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83234

metaixmio.gr